

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., tretkrat 16 kr.

Mesta in slov. okraji.

(Dalje.)

Kar se mora tu posebno jemati v poštev, to so cestne razmere; okrajne ceste v Celji koristijo največ mestu Celju. (Ugovori na levici.) Imam samo opozoriti na cesto Celje-Laško, na cesto Celje-Teharje, do Šmarja-Slatine, potem na okrajno cesto, ki se loči od državne ceste blizu Celja, v Pletrovčah, proti Šoštanju, na okrajno cesto, ki pelje proti Dobrni; na cesto proti Št. Martinu v Rožni dolini, katera poslednja konča v sredini mesta Celja; s tem sem tako dovolj dokazal, kar trdim.

To plačilo 19.000 gl. in toliko sto goldinarjev za vzdrževanje okrajnih cest je vsaj ravno tako potrebno in na korist mesta Celje, kakor je na korist posameznih vasi in trgov, ali pa posameznega prebivalca tega okraja. To breme mora na vsak način ostati vedno skupno in če mislite naložiti plačanje teh letnih 19.000 fl. meni nič tebi nič samo kmetiskim občinam, bodo se vam te pač lepo zahvalile. Sicer pa današnji predlog mene prav nič ne vznemirja, ker imamo še vedno zakone, ki urejujejo razmere med pojuni: moje in tvoje in ki se odtegujejo oblasti vis. dež. zbora. Državne postave bodo varovale kmetске občine okrajne — naj se tu sklene, kar hoče — pred takim krivičnim ravnanjem. Ločitev bi bila le tedaj mogoča, če bi mesto prevzelo, kakor je to naravno, od vseh stroškov, katere ima okraj, po dosedanji razmeri del, ki mu pripada. Bilo bi pa brezumno. Mestna občina bi morala plačevati od teh 19 tisoč goldinarjev nekako tretjino, če je poročilo resnično, — toda ta številka se mi ne zdi čisto resnična — okrajnemu zastopu kmetiskih občin, pri tem pa ne bi imelo Celje v prihodnjosti nobene besede več govoriti pri cestnem gospodarstvu, ker ne bi nobenega zastopnika pošiljalo v kmetški okrajni zastop, dokler je imelo to mesto dosedaj lepo število 17 glasov proti 23 glasovom — vsekako precej veliko manjšino! Pou-

darjati moram še nekaj: Ves predlog je tako nepremišljen, da si ga ne morem misliti, da je komu resnica z njim. K razdiranju družne pogodbe morajo privoliti vsi udeleženci. Visoki deželni odbor pa nič ni vprašal niti okrajnega zastopa, kaj misli on v tej zadevi, in vendar imajo zastopniki ostalih kmetiskih občin isto pravico zahtevati, da se posluša tudi njihovo mnenje, kakor Celje. (Odobrovanje na desnici.) Nas pa niso nič vprašali. Izločitev občine iz okrajne zaveze, ne da bi se pozvedelo mnenje okraja o tem, pa ni nikakor ustavno postopanje. Družna pogodba se ne reši, če se raztrga in vrže drugemu pred noge! Če se razdruži kaka skupina, mora se osnovati razdelitev, po tem še le more se izvršiti stalna ločitev.

Če bi postal zakon v resnici pravomočen z dnem razglasenja, kake posledice, za božjo voljo, bi to imelo, kakšen bi bil proračun okr. zastopa! Zmešnjava bi bila velikanska!

Kaj hočejo reči v poročilu, priloga 89: „S tem zakonom se bode naložilo sicer nekoliko več okrajnemu zastopu, ker bodo nekoliko večje postale okrajne naklade, ki so znašale dosedaj 16,2% in deželne naklade za šolsko glavnico, ki so se plačevale dosedaj z 7%?“ Mestna občina Celje trdi, da plačuje skoro tretjino vseh okrajnih doklad. Kako se bodo torej spremenili ti 16%, če odpade cela tretjina? Celo gospodarstvo bi se tako zmedlo, da bi bilo nemogoče vzdržavati tako mnogo cest. Okrajnemu zastopu okolice bi tudi ne bilo več ležeče na tem, da bi se vzdržavale ceste, ki vodijo v Celje in tako bi gotovo mnogo škodovalo tudi mestni občini Celjski, če se loči iz okrajne zveze.

Tudi narodne razmere navajajo kot uzrok izločitve in opozarjajo na to, da se bode podpiral z ločitvijo narodni mir.

Slavna gospôda! Mi Slovenci smo bili v okraji dolgo časa v manjšini, in sicer skozi dve volilni dobi, kar iznaša 6 let. Mi smo imeli 13 zastopnikov, Nemci pa 27, pa v nobeni seji se ni kazalo nasprotje, temveč lepo skupno smo

delovali jeden poleg drugega. Sedanji okrajni zastop pa ima 23 slovenskih in 17 nemških ali nemško mislečih. Ta manjšina je gotovo večja, kakor je bila naša in nikakor ni prav, če se že kar naprej obsoja in dolži sedanja večina, da je nestrpna. Pustite nas, da poslušamo nekaj časa, potem nas sodite.

Če uraduje sedanja večina slovenski, je to čisto pravilno. Mestna občina Celjska pa dobiva vedno na nemške uloge nemška rešila. Mi smo namreč vsprejeli koj v prvi seji okrajnega odbora vodilo, da bode reševal okrajni zastop uloge v dotičnem jeziku v katerem jih stranke ulagajo. To pa ni nikakor znak narodne nestrpnosti, temveč je čisto naravno, da rešujemo ulogo slovenskih strank v slovenskem jeziku, ne pa v nemškem, katerega ne razumejo.

(Konec prih.)

Izvolitev lavantinskih škofov.

Na svetu se žalost in veselje vedno menjata. Pred štirimi meseci smo žalostni molili: Bog daj rajnemu višjemu pastirju večni mir in pokoj, a te dni smo veseli klicali: Živio, novi milostni knez in škof! Osiročena škofija je dolgo žalostna hodila, a zdaj ko je novega pastirja dobila, razvedrilo se jej je lice, in je veselo in ponosno svojo glavo vzdignila.

Zdaj po dolgih zimskih večerih radovedni Slovenci pozvedavajo: Bog si ga vé, kako novega škofa stavijo? Kakovi obredi, kakove svečanosti se pri tem vršijo? Kdo voli novega škofa in kdo jih posvečuje? Taka radovednost ni greh, in zato vam hočem vsa ova vprašanja kolikor, toliko rešiti.

Po cerkveni postavi bi morali korarji stolne cerkve novega škofa voliti. V našem cesarstvu še v Solnogradu in v Olomucu korarji škofa volijo. V časih pa je rimska stolica iz važnih uzrokov dala pravico škofo imenovati krščanskim vladarjem. Naš presvitli cesar imenujejo veliko večino vseh škofov po celem prostranem cesarstvu. V časih zopet pravica terja, da sv. Oče dovolijo, da nadškof ali osrednji škof voli škofo v svoji pokrajini.

Vsakega škofa pa, naj ga že volijo stolni korarji, ali posvetni knez ali nadškof, morajo sv. Oče rimski papež potrditi, t. j. očitno izpovedati, da je novi škof veljavno izvoljen in vreden škofijske časti, in če bi rimska stolica katerega izvoljenega škofa ne potrdila, bilo bi vse imenovanje prazno.

Leta postava velja za celi katoliški svet, samo — le čudite se — za našo lavantinsko škofijo ne, in tudi za sekovsko in krško škofijo ne. Za našo škofijo knez in nadškof Solnograški škofa ne imenujejo samo, ampak ga tudi potrdijo.

To je tedaj izborna pravica Solnograške

nadškofije, s katero se noben drugi nadškof ne more ponašati. Zato so se rajni sv. oče Pij IX. s Solnograškim nadškofom, ko so prišli v Rim, pošalili ter jih kardinalom predstavili, rekši: Ecco mezzopapa, t. j. glejte, na pol papeža.

Kako pa si je Solnograška škofija pridobila tako imenitne pravice? Starodavna Solnograška nadškofija je bila nekdanj jako obširna — preobširna ter je obsegala vse kraje, ki zdaj lavantinske, sekovske in krške škofo vbogajo. Od leta 1200 do leta 1246 je vladal v Solnogradu sloviti nadškof Eberhard II., katerega so njegovi časi zvali ljubitelja miru Dobri pastir je prehodil preobširne kraje svoje škofije in je sprevidel, da ena pastirska palica toliko ovac ne more dobro vladati. Zato je predlagal sv. Očetu, da-si na kvar svojim koristim, da hoče v Sekovi in v lavantinski dolini novi škofiji ustanoviti, kar je papež Honorij III., kakor stara pisma svedočijo, rad dovolil.

Kar je Eberhard storiti menil, to je tudi že l. 1228 učinil in je ustanovil našo škofijo v lavantinski dolini na Koroškem. Zbog tega ga papež Inocencij IV. v posebnem listu pohvalijo rekoč: „Ti duhovno stvar od posvetne više ceniš, kakor je tudi prav, in tebi je za božjo reč več mar, kakor za človečjo ter si si pač najboljši delež izvolil, ki ti tudi ne bo odvzet.“

Ustanovitev novih škofij je nadškofa silno veliko stala, a velikodušni in pobožni Eberhard si za vse svoje potroške ni ničesar izgovoril, kakor samo edino pravico, da naj njegovi nasledniki imenujejo in potrjujejo škofo za našo škofijo za vse prihodnje čase. To pravico pa si je le zavoljo tega izgovoril, ker si je bil svest, da bode mati — Solnograška cerkev — hčerko — lavantinsko cerkev — vsak čas najboljšo oskrbela.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Promet meseca novembra t. l. južno-štajarske hranilnice v Celji.

Hranilnih vlog vložilo se je meseca novembra 147 s vkupno svoto 55.689 gld. 73 kr., vzdignilo se jih je 5 v znesku 1136 gld. 11 kr., toraj se je meseca novembra t. l. vložilo več za 54.553 gld. 62 kr.

Prošenj za posojila vložilo se je 146 za 131.720 gld., dovolilo se je pa na 106 prošenj 83.820 gld.; odbilo se je 11 prošenj za 4300 fl., zaradi premale hipoteke in 29 prošenj za 43.600 fl. se še ni rešilo.

Odkar hranilnica posluje, t. j. v 4 mesecih, vložilo se je v 512 vlogah 211.617 gold. 6 $\frac{1}{2}$ kr., vzdignilo pa samo 7622 gld. 55 kr., tako je stanje vlog koncem novembra t. l. 203.954 gld. 51 $\frac{1}{2}$ kr. Najnižja vloga je 1 gld.,